

9 'ใช้ชีกา' คิดจะท้องต้องศึกษา

กล่าวถึงกันมากขึ้นกับ ใช้ชีกา หรือ ไวรัสชีกา หลังจากพบผู้ติดเชื้อในหลายจังหวัด อีกทั้งกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้เป็นหนึ่งในโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนั้น ได้เวลาแล้วที่เราควรจะทำความรู้จักกับเจ้าเชื้อไวรัสชีกาแบบจริงจัง แม้จะยังไม่ใช่เรื่องใกล้ตัว แต่ก็ไม่ควรละเลยด้วยประการทั้งปวง

● ผู้ป่วยใช้เลือกออกมีภูมิคุ้มกันใช้ชีกา?

นายแพทย์ปริตมา มาลาสิทธิ์ ผู้อำนวยการหน่วยปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) สวทช. ได้ศึกษาทั้งไวรัสชีกาและไวรัสตั้งที่ใช้เลือกออกพบว่า มีความคล้ายกันมาก จนแทบจะเชื่อได้ว่าไวรัสชีกาอาจเป็นสายพันธุ์ใหม่ของไวรัสตั้งที่ใช้เลือกออก มีอยู่ 4 สายพันธุ์ที่เป็นสาเหตุของใช้เลือกออก

แต่จำเป็นต้องศึกษาโดยละเอียดต่อไป รวมถึงต้องศึกษาเพิ่มว่า การติดเชื้อโรคใช้เลือกออกมีผลต่อการระบาดของไวรัสชีกาหรือไม่ โดยเฉพาะผู้ที่เคยป่วยเป็นใช้เลือกออกแล้วบังเอิญได้รับเชื้อชีกา อาการจะรุนแรงกว่าปกติหรือไม่ โดยเทียบเคียงกับการณผู้ป่วยใช้เลือกออกครั้งที่ 2 ที่ต่างสายพันธุ์กับครั้งแรก ผู้ป่วยมักจะมีอาการรุนแรง

ฉะนั้น ทางกรมแพทย์ยังไม่มีความมั่นใจกับข้อสงสัยนี้ โดยยังต้องศึกษาในเชิงลึกกว่าจะเป็นกระบวนการแบบเดียวกับการติดเชื้อใช้เลือกออกหรือไม่

● ทารกในครรภ์จะสัมผัสทุกคน?

ศ.นพ.ธีระวัฒน์ เหมะจุฑา ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการโรคทางสมอง คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตอบว่า ยังไม่มีรายงานว่าทารกจะสัมผัสทุกคน แต่พบความผิดปกติเกิดขึ้นกับทุกคน จากการศึกษาที่ชีกาส่งผลให้เส้นใยประสาททำงานผิดปกติ จึงมีผลต่อการทำงานของแขนและขา โดยอาจแสดงอาการในช่วงขวบปีที่ 2-3 ก็เป็นไปได้

● ครรภ์แก่ Vs. ครรภ์อ่อน ใครปลอดภัย

หากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อในสัปดาห์ที่ 12-18 เชื้อจะเข้าสู่สมองทารกโดยตรง

'ใช้ชีกา' คิดจะท้องต้องศึกษา

แต่หากติดเชื้อในช่วงที่อายุครรภ์ 24-36 สัปดาห์เป็นต้นไป เชื้อไม่ได้เข้าสู่สมองเด็กโดยตรง แต่จะอาศัยอยู่ในรกเพื่อผลิตสารอักเสบที่มีผลต่อสมองเช่นกัน

● รู้ได้อย่างไรว่าเป็นใช้ชีกา?

ใช้ชีกาถือว่าเป็นภัยเงียบ เพราะอาการไม่จำเพาะเจาะจง หรืออาการบ่งชี้มีน้อยมาก โดยรวมก็คือ มีไข้ (ซึ่งอาจเป็นไข้ต่ำมาก) ตาแดง ผื่น และปวดกล้ามเนื้อข้อหรือศีรษะ ส่วนแต่เป็นอาการเริ่มต้นเหมือนโรคไวรัสอื่นๆ รวมถึงโรคฉี่หนู

อาการเหล่านี้สามารถทุเลาลงภายในเวลา 2-7 วัน หากได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและทันที่ที่ไม่รุนแรงเท่าโรคใช้เลือกออก แต่ถ้าหากปล่อยไว้ อาการอาจจะรุนแรงจนถึงขั้นทำให้ระบบการทำงานของสมองผิดปกติได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยไม่สามารถแยกแยะได้ด้วยตนเองว่าติดเชื้อไวรัสอะไร จึงต้องรีบมา

พบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัยเท่านั้น การตรวจวินิจฉัยทำได้โดยการตรวจเลือดหรือปัสสาวะ แต่ข้อจำกัดคือ ชีกาจะอยู่ในเลือด 5 วันหลังการติดเชื้อครั้งแรก และ 14 วันในปัสสาวะ จากนั้นจะเข้าสู่รก ซึ่งมีโอกาสตรวจเจอน้อยมาก ดังนั้น หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการบ่งชี้เบื้องต้นแต่ตรวจไม่เจอก็ไม่ควรนอนใจ ต้องแจ้งแพทย์เพื่อทำการตรวจวินิจฉัยต่อเนื่อง ทำอัลตราซาวด์ถี่ขึ้นเพื่อเฝ้าดูทารกในครรภ์

ส่วนผู้ที่มีอาการตาแดงอย่างเดียว ไม่มีไข้ ไม่ปวดตามข้อกระดูก ก็คือผู้ป่วยตาแดงเท่านั้น

● สถานการณ์ในไทยจะเป็นอย่างไร?

ด้วยการพยากรณ์การระบาดของใช้ชีกาด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ ผศ.ชรินทร์ โหมตชัง ภาควิชาฟิสิกส์

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
จัดทำขึ้น พบว่า ไทยยังไม่มีเก็บ
ข้อมูลในระบบสาธารณสุขมากพอ
แต่เนื่องจากอยู่ในโซนพื้นที่ที่มีความเสี่ยง
และเสี่ยงสูง ทำให้มีแนวโน้มของการ
ระบาดได้

หากประเมินแบบเลวร้ายที่สุด
พบว่าไทยสามารถติดเชื้อได้มากกว่า
70% ของจำนวนประชากร หากไม่มี
มาตรการควบคุมและรับมือที่ดี และ
สามารถทำให้เด็กที่เกิดประมาณ 7.6
แสนคนต่อปี มีภาวะสมองลีบได้สูงเกือบ
7 พันคน

● ที่บ้านมีผู้ติดเชื้อต้องทำอะไร?

ไม่ต่างจากไข้เลือดออก ไม่ต้อง
รังเกียจ กีดกันหรือกักขัง แต่สิ่งสำคัญ
คือคนในครอบครัวต้องตื่นตัวที่จะ
ป้องกันตนเองจากยุงลาย ทั้งกำจัดแหล่ง
ลูกน้ำยุงลาย กำมุง ใช้โลชั่นกันยุงที่มี
ประสิทธิภาพ

แต่มีเพิ่มเติมคือ ผู้ป่วยต้องงด
การมีเซ็กส์ เพราะไวรัสซิกาสามารถ
ติดต่อผ่านทางเซ็กส์ที่ไม่ได้ป้องกัน